

DEBRECENI KATOLIKUS FIGYELŐ

2009. november 29.

a Szent Anna Főplébánia értesítője

Istenhez illő születés!

XIX. évfolyam 4. szám

Az Úr érkezése

Advent idején emlékezünk az Úr első eljövételére, felidézünk és átéljük a várakozást a test szerint való közénk jövetelére. Ez a szép időszak azonban figyelmeztetés az ő második, dicsőséges eljövételére is. Az ő megérkezése a lélek nagy eseménye. Befogadására folyamatosan készülnünk kell, és azon munkálkodunk, hogy méltón fogadjuk.

Az első eljövételét felidézve elmélkedjünk arról, hogy miért is jött, mit is hozott! „Azért jöttem” – Jézus is többször kezdi így tanítását, hogy megvilágítsa küldetését.

Azért jött, hogy megváltson bennünket: helyettünk és értünk feláldozza magát, és ezzel kiengesztelje a mennyei Atyát az ember hűtlenségéért, megnyissa a kegyelem forrását, az üdvösség kapuját. Egyetlen és tökéletes áldozatot mutatott be, ez válik jelenvalóvá minden szentmisében.

Azért jött, hogy elhozza az igaz hit világosságát, hogy akik nem látnak, lássanak. Látni csak vele lehet az utat, a miértekre ő ad választ. Benne és vele

lehet meglátni az Isten képmását a felebarát arcán.

Azért jött, hogy életünk legyen, és bőségben legyen. Az embert érdekli az ajándékba kapott élet. Ez a földi élet törekeny, mulandó, de van bennünk vágy a teljesre, az örök életre, és ezt csak Jézus adhatja meg. Megteremtett bennünket akarati hozzájárulásunk nélkül, de nem üdvözít akaratumk ellenére! A földi élet a megkezdett örök életet jelenti, hiszen ő közénk jött, és nekünk jó az Úrral együtt lenni.

Azért jött, hogy örömet hozzon, örömünk csak vele teljes. Nem bánkódunk sem a múlt, sem a jelen miatt, de nem aggaszt a jövő sem, mert tudjuk, ő mindig velünk van. Örülni az Úrban és az Úrral: ez az igazi boldogság.

Azért jött, hogy békét hozzon, és ezt senki ne vehesse el. Elfogadni és megbocsátani csak vele tudunk. A sebeket ő gyógyítja, a harmóniát ő teremti.

Azért jött, hogy tüzet, hozzon a földre. Az ő tüze szétválasztja a jót a rossztól. Az ő tüze tisztít meg a bűn szennyétől. Az ő tüze, a szeretet tüze érlel meg minket az örök életre.

Jött és jön az Úr! Fogadjuk el bizalommal mindazt, amit hozott, mert csak így lesz áldott ünnepünk, életünk és üdvösségünk!

Orosz Lőrinc prépost-plébános

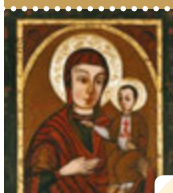
Felhívás »

Az egyházmegyei gyűjtemény számára aprónyomatványokat kérünk...

folytatás a 14. oldalon →

Zarándokút »

Gyalogos zarándoklattal kísértük haza a máriapócsi kegyképét...

folytatás a 8. oldalon →

A papi élet buktatói »

Konzervatív-e az egyházi iskola? Innováció a Svetitsben...

folytatás a 9. oldalon →

Köszönet az Úristennek!

BESZÉLGETÉS OROSZ ISTVÁN TÖRTÉNÉSSZEL, HITTESTVÉRÜNKKEL

Orosz Istvánt, a Debreceni Egyetem történész professzorát sokan tisztelik oktatói tevékenysége révén. Jó néhányan becsülik korábbi politikusi munkássága okán is, de vannak, akik templomjárói, istenhívői, katolikus élete során ismerkedtek meg vele. A hitről, a vallásról, a köszönetről és a lázadásról beszélgettünk a mindig mosolygós, barátságos tanár úrral.

■ *A félreértések elkerülése érdekében: tisztázzuk, van-e valamilyen rokoni kapcsolat tanár úr és Orosz Lőrinc, plébános atya között?*

Nincs semmilyen, nem vagyunk vérrokonok, csak névrokonok. Ettől függetlenül nagyon jó viszonyban vagyok a plébános úrral, jól ismerjük egymást.

■ *Tanár úr rendszeresen jár templomba, misékre. Hová szokott járni és miért?*

A lakóhelyemhez legközelebb a Szent László-templom esik, így leggyakrabban oda járok. Ha azonban a fizikai állapotom megengedi, elbuszozom, villamosozom a Szent Anna utcai templomba. Nagyon szeretem ugyanis a püspök atya miséit. De ha nem ő tartja, akkor a fiatalabbakat is szívesen hallgatom. Egyébként itt Debrecenben 1953 óta járok templomba. Egyetemista éveim alatt lehetőleg nem annyira szem előtt lévő, kisebb templomokba jártunk, mert voltak megfigyelő emberek, akiket igyekeztünk kicselezni.

■ *Tanár úrról köztudott, hogy kiváló történész, tanári tevékenysége mellett foglalkozott politikával is. Hogyan lehetett összeegyeztetni a vallásos életet az MSZMP, vagy az MSZP, nem annyira valláspárti politizálásával?*

Én mélyen vallásos családban nőttem fel. Egy történetet szeretnék elmondani! Amikor apám meghalt, természetes volt, hogy egyházi temetésen veszünk tőle búcsút. Abban az időben azonban az volt a rend, hogy ha valaki tagja volt a pártnak, akkor engedélyt kellett kérnie ahhoz, hogy valaki a szüleit, vagy hozzátartozóját vallási szertartással temettesse el. Az egyetem akkori párttitkára nekem

tanítványom volt. Mondtam ennek a párttitkárnak: én sem engedélyt nem kérek tőled, se nem bejelentem neked, mint párttitkárnak, de mint egykori kedves tanítványomnak közlöm, hogy ekkor és ekkor fogják temetni apámat, természetesen pap fogja búcsúztatni, és én ott leszek. Erre az volt a válasz, hogy Pista bácsi, csak nem gondolod, hogy én ebből ügyet fogok csinálni?! Hát, nem gondoltam, de ez hozzátartozott az élethez akkor. De igazából nem ez jelent valamit, hanem az, hogy a temetésen megjelent egy nagy fekete autó, amiből kiszállt a párttitkár, aki úgy érezte, hogy neki ott a helye, az apám temetésén. A plébános, aki temette, esperes volt, és piros gombos reverendában búcsúztatott. Ezért a párttitkár csupán azt kérdezte tőlem, ki volt a te apád, hogy ilyen rangos temetésben volt része? Az ilyen eseményeket nem mindenütt vették tudomásul, de az egyetem olyan hely volt, ahol az ilyenből nem csináltak ügyet.

■ *Hogyan változott a helyzet a későbbiekben?*

A nyolcvanas években már hallgatólagosan tudomásul vették, hogy vannak vallásos párttagok is. Titkolni nem kellett, de hancegni sem lehetett. A rendszerváltás után a szocialista párton belül alakult egy hívő tagozat, amelynek sokáig én voltam a vezetője. Voltak közöttünk mindenféle felekezethez tartozók, és azt szerettük volna jelezni, közölni, hogy egy hívő felfogása nem összeegyeztethetetlen a baloldali értékekkel. Mái is azt vallom, hogy a keresztény értékek, amelyek sokkal hamarabb voltak, mint a baloldali értékek, azok bizony átszüremlenek a baloldali értékrendekbe is. Ezért volt számomra összeegyeztethető a vallásos élet és a párton belüli tevékenység. Voltak persze összetűzések a szocialista párton belül. Felmerültek olyan kérdések, amelyek nem az én nézeteimet tükrözték. Egyet hagy mondjak el! Egyszer, még Horn Gyula, a pártelnöksége alatt arra hivatkozott valamilyen újságírói kérdésre, hogy a katolikus papság a gyónáson keresztül akarja meggyőzni a híveket arról, hogy kire, melyik jobboldali pártra adják a szavazatukat. Én akkor ott,

Impresszum	Debreceni Katolikus Figyelő	E-mail:	varilona@enternet.hu; akolitus@freemail.hu; baranyacsaba@gmail.com	Fotók:	Barna Attila, Bérces Mária, Keresztesné Várhelyi Ilona, Kovács Ágnes, Takács József
	A DEBRECENI SZENT ANNA FŐPLÉBÁNIA				
	ÉRTESÍTŐJE				
	Megjelenik évente ötször.				
	ISSN: 000-000-000				
Felelős kiadó: Orosz Lőrinc		Főszerkesztő: Keresztesné Várhelyi Ilona			
Szerkesztőség: Szent Anna Főplébánia 4024 Debrecen, Szent Anna u. 21.		Munkatársak: Barna Attila, Bérces Mária Klára			
Telefon: (06-52) 536-652		Tördelés, Szerkesztők: Záborszky László, Baranya Csaba, Győri Attila		Nyomdai munkák: Kentaur Nyomda	
				Igazgató: Hajdú Károly	

a nyilvánosság előtt azt mondtam, hogy egyrészt, aki nem szokott gyónni, az nem tudja, hogy mi történik a gyóntatószékben. Másrészt arra, hogy neki valaki azt mondta, hogy mi történik a gyóntatószékben, arra nem érdemes a nyilvánosság előtt hivatkozni.

■ *Milyenek látja az istenhit jövőjét? Kiürülnek a templomok, vagy egyre inkább benépesülnek az elkövetkezendő években? A rendszerváltás után hirtelen megelégelték a templomok, azután meg lassan megüresedtek.*

A rendszerváltás után sokan azt gondolták, hogy valamilyen előnyük származik abból, ha ők megjelennek olyan formában, mintha hívők lennének. Aztán kiderült, hogy ennek semmi előnye nincs. Az a rétege a társadalomnak, amelyik a válást nem egy benső készletnek tekintette, hanem valami külsőségnek, az megjelent időnként a templomokban. De miután rájött arra, hogy ennek nincsenek számottevő előnyei, elmaradtak - és ez nem is baj. A jövőt illetően: nem vagyok teljesen optimista. Mert nincs meg az a családi környezet, amely egy korai időszakban megalapozta volna azt a hitet, amely az emberben megmarad. Mint mondtam, én egy nagyon vallásos családi környezetben nőttem fel. Nem állítom, hogy ez a családi környezet a mai viszonyok között létezik. Nem mintha nem lenne meg a jó szándék a vallásos szülők körében, hogy a gyerekeik is vallásosak legyenek, hanem azért nem, mert az az életforma szűnt meg ebben az országban, ami vallásos családokat összetart. Én falun nőttem fel és a falusi életnek van egy sor olyan eleme, amit egy bérházban lakó családnak nem lehet követni. Most advent következik. Eszembe jutott, hogy kicsoda lelkesedéssel mentem ministráns gyerekként - mondjuk az adventi rorate misére. Reggel hat órakor olyan álmos voltam, hogy elmondhatatlan. De felkeltünk, apám, anyám, testvéreim, és együtt mentünk a hajnali misére. Még mindig megvan az a kis mécses, amit apám készített nekem. Azzal világítottunk. Ezt máig, hetvenöt éves koromig sem felejtettem el. Sajnos, a mai közszellem nem igazán alkalmas a vallási elmélyülésre. Szóval: jó dolgokat is látok, meg azt is, hogy lelohad a vallásos buzgalom.

■ *Mit lehetne tenni a jó cél érdekében?*

Nagyon sokat kellene foglalkozni a fiatalokkal, az ifjúsággal, de hát ehhez papokra lenne szükség. A legnagyobb gondot a katolikus egyház tekintetében a papi utánpótlásban látom. Talán nem véletlenül imádkozunk egyre többet azért, hogy adjon az Isten papi hivatásokat. Másfelől: nagyon fontos, hogy vannak világi segítők és a hittanórákat képzett tanárok tartják. De az nem ugyanaz, mintha papok

tartanak. Visszaemlékszem arra, hogy akihez gyónni jártam, az ugyanaz a káplán volt, aki a hittanórán nézett rám. És az valami mást jelentett. Nem csak óra volt a hittanóra, hanem több, sokkal több annál. Lehet, hogy van most is ilyen, nem tudom.

■ *A mindennapokban mit ad a keresztény hit, a rendszeres templomba járás?*

Mindenekelőtt megnyugvást. Az életemnek voltak olyan sorsfordulói, amelyekben az átlagemberhez hasonlóan én is lázadoztam Isten ellen. Nekem huszonhárom éves korában meghalt a legkisebb lányom. Ez összetört, nemcsak engem, a feleségemet is. Sokáig nehezen tudtam ezt feldolgozni, ilyenkor az ember azt érzi: miért pont az én gyerekeimet vette el az Isten?! Sokan nem tudják, mit jelent egy ilyen lázadás az Isten ellen. Aztán tíz évvel később megkaptam rá a választ. Rosszul lettem, bevittek a stroke központba, kiderült, agytrombózisom van, és közölték a családommal, hogy meghalhat, túlélheti is, meg meggyógyulhat elvben, de lehet, hogy lesz valami nyoma. Ez majdnem tizenöt éve történt. Két hét után közölték a családommal, hogy túléltem, beszélni is fogok tudni, nem fogok megbénnulni. Amikor elbocsátottak, azt mondta a kezelő professzor, hogy szerencsém van, köszönjem a génjeimnek, meggyógyultam. Erre akkor azt válaszoltam: igen, nyilván köszönöm a génjeimnek, de én ezt inkább az Úristennek köszönöm. Mert figyelmeztetett engem az Úristen arra, hogy a lázadásnak nincs értelme. Az életet az Isten adja, ő is veszi el. Az embernek ezt tudomásul kell venni. És azóta nem lázadok. Mert Isten figyelmeztetett arra, hogy nincs helye és módja a lázadásnak. Isten kegyelme működik bennünk, és ez a kegyelem sokféle formában jelentkezhet. Azóta megnyugodva élek. Nehéz elfelejteni egy gyermeket, aki huszonhárom évesen halt meg, de hiszek abban, hogy egyszer fogunk találkozni még.

Barna Attila

20 éves a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége [KÉSZ]

A rendszerváltás után elsők között alakult keresztény civil szervezet szeptember 4–6 között „Az első 20 év után” címmel színvonalas rendezvénnyel ünnepelte jubileumi évét az esztergomi Szent Adalbert Konferencia Központban és a Vármúzeum lovagtermében. A helyszín kiválasztása aligha sikerülhetett volna jobban: a KÉSZ alapításától fogva fő feladatának tekintette a magyar keresztény konzervatív értékek ápolását, terjesztését, s keresztény nemzeti hagyományaink megalapozó és legfontosabb őrzőhelye volt mindig is a „magyar Sion”-ként emlegetett városunk. Ezen túl azonban az is jelkép-értékű, hogy a szervezet első székhelye szintén Adalbertinum néven működött.

A rendezvényre közel 500 részvevő jött el. A teljes taglétszám jelenleg ennek mintegy tízszerese, s 80-nál több helységben működnek csoportjai.

Dr. Osztie Zoltán, az egyesület elnöke, megnyitójában kiemelte, hogy mára a KÉSZ civil szervezetként megkerülhetetlen társadalmi és egyházi tényezővé vált. Ennek széleskörű elismerését jól példázza, hogy valamennyi előadó, akik mind a társadalomban, mind az egyházi körökben a legnagyobb tekintélyek közé tartoznak, sokféle elfoglaltságuk ellenére azonnal elvállalták a felkérést. Ez után beszédében azzal foglalkozott részletesen, hogy mit jelent a KÉSZ az egyes tagok számára. Legfontosabbnak azt tartotta, hogy a szervezet igazi szeretet-közösséggé alakult. Minden találkozás, a küldöttgyűlések, az egyes csoportok meglátogatása, találkozói, a közös zárandoklatok, mind egymás létének örömét fejezik ki. Megpróbálta összegezni a legutóbbi (tiszafüredi) küldöttgyűlés részvevőitől hallott megnyilatkozásokat. Nem tagadható, hogy a KÉSZ kudarc-élményeket is ad, mert „sok az aratnivaló és kevés a munka”. De éppen gyengeségeinknek megérzésében van az erő! Erre utal a jubileum jelmondata: „Jövőnk: a kisemberek koalíciója”. Sokan mondták azt, hogy a KÉSZ adott alkalmat olyan nagyszerű emberek megismerésére, velük való találkozásokra, akiket egyébként észre sem vettek volna. Sokszor „rá-

csodálkoztunk” egymásra, mennyire egyformán gondolkodunk. „Ez az a közösség, ahol mindent bátran elmondhatok, nem kell félnem, cenzúráznom gondolataimat”- mondják. „Nem csupán a templom falai között, hanem a polgári életben is tanulhatjuk és vallhatjuk kereszténységünket. A nyitottság, az eltérő nézetű emberek „egymás mellé ültetése” ugyancsak erénye egyesületünknek. Azzal, hogy az evangéliumot visszük a világba, cselekvő szeretetünket gyakorolhatjuk.

Erdő Péter bíboros atya üdvözlő beszédében nagyra értékelte az eddigi működést, és egyúttal szólt a jövő teendőiről is. Krisztusnak mondanivalója van az életünk minden területén, de a teológiai alapot az Egyház ismeri, a konkrét cselekvésekben azonban világi szakértelemre is szükség van, ezért nélkülözhetetlen a keresztény értelmiség jelenléte és megnyilatkozása a társadalom minden területén. A relativizmus korában különösen fontos, hogy mind nemzeti kultúránkról, mind a keresztény tanításokról közvetítsük az igazságot. A találkozón a visszaemlékezéseken túl a szekcióüléseken igen fontos társadalmi kérdések (demográfiai helyzetünk, gazdasági és erkölcsi válság, civil összefogás, ifjúság nevelése) szerepeltek. A záró előadást körünkben legnépszerűbb miniszterelnökünk, Orbán Viktor tartotta. Bevezetőjében örömét fejezte ki a meghívásért, sőt, mint mondta, kicsit rosszul is esett volna neki, ha nem lehet közöttünk. Beszédében sok KÉSZ-hez kötődő személyes emlékén túl vázolta a jövőre vonatkozó terveket, amelyben a keresztény szellemiségű és erkölcsű Magyarország és magyar nemzet megteremtése/felélesztése döntő szerepet kap. A találkozónak ez a kerete is kifejezte a KÉSZ-nek azt törekvését, hogy a történelmi egyházak által képviselt evangéliumi tanításokat a napi politikai életéhez kapcsolja, nemzetünk és kereszténységünk jövője érdekében.

A jubileumhoz kapcsolódóan kiállítást tekinthettünk meg az egyes KÉSZ-csoportok tevékenységéről. Jó volt áttekinteni a szervezet dinamikus mű-

A KÉSZ ŐSZI SOROZATÁNAK utolsó előadására december 3-án 17 órakor kerül sor a Szent József Gimnázium dísztermében. Baritz Laura domonkos szerzetesnő, közgazdász „*A haszonelven túl: gazdasági modell érényeti-kai paradigmában*” című előadására minden érdeklődőt szeretettel várunk.

LAPZÁRTA!

Következő számunkhoz 2010. január 25-éig várjuk az egyházközségünk életével kapcsolatos cikkeket e-mailcímeink valamelyikére, vagy a plébániára.

ködését. A legimponálóbb eredményeket kisebb városokban tapasztalhattuk, ahol a KÉSZ a helység kulturális és egyházi életében meghatározó szerepet játszik. Környékünkön pl. Tiszafüreden és Békésen ez a helyzet. A közelmúltban Debrecenben, a Zeneművészeti Főiskolán bemutatott nagyszerű békési kiállítás szervezésében is oroszánrészt vállalt a békési KÉSZ-csoport.

Debreceni csoportunkból hatan tudtunk részt venni a rendezvényen. Fájó szívvel kell megállapítanunk, hogy városunkban a korábbi lendületünk megtört. Kiállításunkon is elsősorban az első évtizedünk eredményeit mutattuk be. Tavaly nagy reményeket tápláltunk az ifjúsági csoportunk iránt. Talán az idén, megújult Varga utcai otthonunkba Tóth László atyának sikerül odagyűjtenie az egyetemi ifjúságot, s belőlük alakulhat egy igazi KÉSZ közösség. 50 körüli taglétszámunkból jelenleg csupán Oláh Miklós atya kis lelki gyakorlatos csapatának tagjai találkoznak rendszeresen. Előadásainknak továbbra is a Szent József Gimnázium ad otthont. Novembertől folytatjuk sorozatunkat a „Felelőssé-

günk a teremtett világért” c. témakörben. Baritz Laura domonkos nővér a gazdaság keresztény etikájáról, Fekete András parochus atya pedig az Egyház társadalmi tanításáról tart előadást. Gyümölcsooltó Boldogasszony ünnepén lesz a debreceni csoport hivatalos megalakulásának 20. évfordulója. Erre az alkalomra egy kis kiállításon szeretnénk bemutatni működésünket. Ehhez kérünk segítséget: ötleteket, anyagokat, ki mit tud hozni. Úgy érezzük, városunkban is igény lenne a KÉSZ intenzívebb jelenlétére, de ehhez mindenképpen erőteljes megújulásra – és fiatalításra van szükségünk.

A KÉSZ-ről bővebben olvashatunk a KÉSZ honlapján: <http://www.keesz.hu>

Dózsa László

Kántorböjtök

PAPOK ÉVE

Amikor böjtölésről beszélünk, a katolikus hívőknek elsősorban a húsvétot megelőző szent 40 napos nagyböjt és a szentségi böjt jut eszébe. Egyházunk hagyományos tanításában azonban más böjti időszakok is megtalálhatóak. Ilyen például a kántorböjt, amelyre most, a Papok Éve még jobban ráirányítja a figyelmünket.

Az 1970-ben bevezetett VI. Pál-féle miserítusban ugyan már nem találkozhatunk vele, bár a harmadik, bővített kiadást is megért, 1990-ben Újvidéken kiadott Hitélet című ima- és énekeskönyv tesz róla említést. Az utoljára 1962-ben XXIII. János pápa által megreformált miserítusban azonban saját miseszövegek vannak a kántorböjtökre. De mi is a kántorböjt?

Az évnegyedes böjt latin elnevezése quatuor temporum, s ennek hangzásbeli utánzásából, torzulásából keletkezett a magyar „kántorböjt” elnevezés. (Tehát semmi köze sincs a kántor szavunkhoz.) Évente négyszer, a négy évszagnak megfelelően tartjuk meg 3-3 napon – szerdán, pénteken és szombaton –, amikor böjtöt és imádságot ajánlunk a papokért, illetve a papságra készülőkért. Az egyházi évben az első (téli) kántorböjtöt advent III. vasárnapja utáni héten, a másodikat (tavaszi) nagyböjt I.

vasárnapja utáni héten, a harmadikat (nyári) pünkösöd vasárnapját követő héten, s végül a negyediket (őszi) a Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepét követő héten tartja az Egyház. Mivel az idén szeptember 14-e hétfőre esett, ezért az őszi kántorböjt szeptember 23-án, szerdán kezdődött.

A fentiekben említett imakönyv 31. oldalán a következőket olvashatjuk: „*Noha e böjtök a hívekre nem vonatkoznak, az egyház örömmel látja, ha a hívek az évnegyedes böjtökbe is bekapcsolódnak és imáikat, önmegtagadásukat, szeretetből vállalt lemondásait felajánlják papjainkért, szerzeteseinkért, papi és szerzetesi hivatásokért.*” Az előírás szerint szerdán és szombaton csak háromszor lehet étkezni, egyszeri jóllakással és egyszer húsételt is lehet magunkhoz venni. Pénteken szigorú böjt tartandó, azaz húsételt nem ehetünk, legfeljebb háromszor lehet étkezni, egyszeri jóllakással.

A legközelebbi évnegyedes böjt december 16-án, szerdán kezdődik. A Papok Évében különösen fontos, hogy minél több felajánlást végezzünk papjainkért. Ezért kapcsolódjunk be a kántorböjtbe, hogy méltó papokat nyerjünk általa.

Záborszky László

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Hívek és papok szájából egyre ritkábban hallható ez a katolikus köszöntés, a profán üdvözlési formák kiszorítják a mindennapokból. (Örülnek, ha valaki bebizonyítaná, hogy tévedek!)

A Szentírásban, kiváltképp a zoltárokból szép számmal található felszólítás az Isten dicséretére, amit az istenhívők már az ókorban, még jóval az Egyház születése előtt megfogadtak és komolyan vettek, csakúgy mint később a krisztushívők, századokon át, napjainkig.

A 135. zoltár első sorának felhívásához: „Dicsőítsétek az Úr nevét ti, az Úr szolgálói, dicsérjétek és magasztaljátok őt” illeszthető az Izajás könyvében található igen fontos megállapítás, hogy ti.: „mi csak a Te nevedet dicsérjük” (Iz 26,13), azaz nem dicsőítünk, vagy magasztalunk gyarló, sőt bűnös – és éppen ezért méltatlan – világi hatalmasságokat, sztárokat stb., kik rendszerint bukott csillagként végzik. Soli Deo gloria! – Egyedül Istené a dicsőség!

A Szentháromság második személyének szóló dicséret megokolása Pál apostolnak a filippi hívekhez írt levelében olvasható (Fil 2,6-11). Jézus, miu-

tán kiüresítette, majd megalázta magát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig, „Isten felmagasztalta [Őt] és olyan nevet adott neki, amely fölötte van minden névnek, hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban, s minden nyelv hirdesse az Atyais-ten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az úr!” Ez képezi a „Dicsértessék” teológiai megalapozását.

Az istendicséret ünnepélyes és közösségi formái az Egyházban korán gyökeret vertek, elég talán itt a szentmisében legalább a 6. század óta helyet kapó Glóriára és az ünnepi alkalmakhoz kötődő, a már mintegy 1660 éven át újra és újra felhangzó nagy hálaadó és dicsőítő himnuszra, a Te Deumra utalni. Az istendicséret (pontosabban a Fiúisten dicséretének) mindennapi (sőt: naponként többszöri) alkalmazásra szánt tömörített formája a Dicsértessék, a katolikus megújulás korában terjedt el, s később mint katolikus köszöntés vált ismertté. Elterjesztése leginkább a Jézus Társaság tagjainak köszönhető, akiknek rendjében a „Mindent Isten nagyobb dicsőségére!” jelszóra formálódott életelv uralkodott. Meggyökeresedését az is elősegítette, hogy V. Sixtus óta 50 napi búcsút nyertek, akik e köszöntéssel éltek, sőt XIII. Benedek még ennél is hosszabb idejű részleges búcsút engedélyezett számukra.

A Dicsértessék... hazai meghonosodásának fo-

A Szent Anna Főplébánia hírei

MÁRIA LÉGIÓ

November 18-án találkozóra hívta segítő imádkozóit a Debreceni Mária légió. A helyi római katolikus Karitással közösen szervezett összejövetel színhelye a 7-es hittanterem volt. A program: szentmisén való részvétel, közös ima, és agapé volt. A „fogyasztani valót” a Karitászt biztosította. Gábor atya Szent Erzsébetet méltató szavai és a Svetits óvoda Halacska csoportjának énekes-játékos műsora tette még kedvesebbé az együttélést.

BŰNBÁNATI LITURGIA

December 3-án 18 órától az esti szentmisével kezdődik a közösségi

bűnbánati liturgia: várjuk azokat, akik elmélyült lelkiismeretvizsgálattal szeretnének felkészülni az ünnepekre. A bűnbánati liturgia idején több pap fog gyóntatni. Templomzárás 21 órakor.

GYEREKEK! JÖN A MIKULÁS!!!

December 5-én délután 3 órakor a Szent Imre-teremben Mikulás-ünnepséget rendezünk a hittanos gyermekek számára.

SZÁLLÁST KERES A SZENTCSALÁD

A közkedvelt adventi ájtatosságot az idén is végezhetjük a hirdetőtáblán ismertetett rend szerint.

MENDELSSOHN-EST

Advent 3. vasárnapján este 7-től a Szent László Kórus Mendelssohn műveket énekel a zeneszerző születésének 200. évfordulója alkalmából.

RORATE

Templomunkban advent idején minden hétköznap reggel 6 órakor lesznek a hajnali szentmisék. Ezekre a napokon 7 órakor nem lesz mise.

KARÁCSONY

December 24-én délután fél háromkor a gyermekek pásztorjátékot mutatnak be. Ezt követően vigília-szentmise lesz az idősebbek és kisgyermekes családok számára, akik nem tudnak részt venni az éjféli misén. Ezt követően 23 óráig zárva lesz a templom. 23 órától a fiatalok bevonásával karácsonyi elmélkedéssel készülünk az éjféli misére, amit Bosák Nándor megyéspüspök celebrál.

Karácsony napján és másnapján ünnepi miserend szerint lesznek a szentmisék.

lyamatát – tudomásom szerint – eddig még nem kuttatták, ezért a saját bogarászásaimból származó alábbiak csak kiragadott példáknek tekinthetők.

Egy 1761-ben Nagyszombatban kiadott, ájtosságokat tartalmazó nyomtatványban mindegyik e fohással kezdődik és végződik: „Dicsértessék édes Jézusnak Szent Neve.”

Az 1700-as évek óta Pesten és több – katolikusok lakta – alföldi mezővárosban a tornyokban örökösök szokták kiáltani óránként: „Dicsértessék a Jézus Krisztus!” Erre a közelben tartózkodó lakosok válaszoltak hangosan „Mindörökké!”

Egy a 19. század második harmadánál nem későbből, Szegedről származó verses óévbúcsúztató első versszaka hangzott így:

*Dicsértessék a Jézus Krisztus,
A Szűz Máriának szent neve.
Tizenkettőt vert az óra,
Dicsértessék eget Ura.*

Hasonló szövegű verseket kántáltak kb. a 19. század végéig a települések utcáit járó énekes éjjeliőrök is.

Dicsértessék! Ezzel a címmel jelentette meg a Magyar Kórus 1950-ben 306 magyar népének szövegét és dallamát, s ugyanezt a címet viselte, ugyanabban az évben a svájci magyar katolikusok havonta

megjelenő újságja is. Olasz Ferenc fotóművész útmenti feszületekről készített fényképei, Erdélyi Zsuzsanna által gyűjtött és válogatott imádságokkal szintén „Dicsértessék” címet viselő kötetben jelentek meg a rendszerváltozás évében. De akad még néhány további példa is, melyekkel folytatni lehetne e felsorolást.

Dicsértessék! Ezzel köszöntötték a hívek egymást és papjaikat, templomból hazatérve az otthoniakat – és köszöntik igen sok helyen manapság is, mert hála Istennek ez az istendicsérő köszöntés még egyáltalán nem halt ki, sőt igenis szokásban van, ha gyakorisága némiképp meg is fogyatkozott.

El lehet, sőt kell gondolkodni azon, vajon e néhány szóból formált felszólító mondat tartalma egyezik-e meggyőződésünkkel, szándékunkkal, vagy jelentése már megfakult?

Befejezésül Dósa József 1916-ban elhunyt egykori sályi plébánost idézem: „Akinek nincs hívő és Jézust szerető, igazán katolikus lelke, az ne köszöngessen Dicsértessék-kel. Akinek van hite és megszokta a Dicsértesséket, az gyávaságból el ne hallgassa azt! Viszont ahol nem szívesen hallják, ne toladójék vele.”

„A Dicsértessékkal való köszönés nem parancs, hanem a legmelegebben ajánlott szép és üdvös szokás.”

Tehát: Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Takács József

A SZENT LÁSZLÓ KÓRUS ALAPÍTÁSÁNAK 110. SZÜLETÉSNAJPA

Székesegyházunk kórusa karácsony másodnapján, december 26-án ünnepli alapításának 110. évfordulóját. Ebből az alkalomból a Szent László Kórus karácsonyi motettákkal kedveskedik a debreceni híveknek a Szent Anna Székesegyházban az esti szentmisén.

HÁLAADÁS

Az év utolsó napján este 18 órakor hálaadó szentmisére hívjuk plébániánk híveit.

Újév napján ünnepi miserend szerint lesznek a szentmisék.

(Szerk.)

HLné

A Szent László plébánia híreiből

Adventi lelkigyakorlatunk

november 29-én, 30-án és december 1-jén lesz az esti szentmisében. A szentbeszédeket Leszkovszki Pál domonkos atya fogja tartani.

Adventi nyílt nap és gyermekprogram lesz plébániánkon december 13-án, vasárnap délelőtt, mely a Debreceni Művelődési Ház szervezésében valósul meg.

A Hűség ünnepe, jubiláló házaspárjaink hálaadó szentmiséje, december 27-én, a Szent Család vasárnapján lesz az esti szentmisében.

Debreceni templomaink miserendje

Templom	Vasárnap	Hétköznap
Szent Anna	6.30, 7.30, 8.45, 10.11.30, 18	7, 8, 18 advent: 6
Szent László	7.30 gk, 9, 11, 18	7.15, 18
Szent István	10.30	K, Cs: 18 1., 3., 5. Szo: 18 2., 4. Szo: 18
Szent Család	9, 10.30 gk	18
Megtestesülés	9 gk, 11	18
Jézus Szíve	8.30	Sze, P: 18 Cs: 18 igeliturgia 2., 4. Szo: 18
Józsa	9, 10.30 gk	Sze: 17

Gyalogos zarándoklat

HAJDÚDOROGRÓL MÁRIAPÓCSRA

A máriapócsi bazilika felújítási munkálatai miatt a könnyező kegyképet február 9-én gyalogos zarándoklat keretében vitték el Hajdúdorogra a székesegyházba. Akkor több száz zarándok kísérte ideiglenes otthonába. Szeptember 5-én ugyancsak gyalogos zarándoklattal kísértük haza Máriapócsra.

Szeptember 4-ről 5-re virradó éjjel hatalmas felhőszakadással kísért vihar söpört végig a Kárpát-medencén. Az országnak ebben a kis részében azonban sokunk imája meghallgattatott, mert az indulásra elült a szél, elállt az eső és csillagfényes égbolt köszöntött ránk.

Debrecenből az Attila térről hajnali 2 órakor indultunk két busszal Hajdúdorogra a székesegyház elé, hogy onnan gyalogosan kísérvük haza a kegyképet a máriapócsi bazilikába. A több mint 50 km-es utat végig imádkozva és énekelve tettük meg. A menet élén liturgikus ruhába öltözve Fülöp püspök és a papság haladt, közvetlenül mögöttük pedig a kegyképet vitték önként vállalkozó nyolcfős férfiakból álló csoportok, akik 3-400 méterenként váltották egymást. Az ikon a tartójával együtt közel 180 kg volt, így ha teljesen egyforma magasságú emberek vitték volna, egy emberre majdnem 23 kg jut. A cserék zökkenőmentesen történtek a szervezőknek köszönhetően – akik katonás ütemet diktáltak –, így a mögöttük haladó több ezres zarándoksereg szinte észre sem vette. A képhordozók mindegyike kapott egy-egy, a kegyképpel díszített kék palástot megkülönböztetésül e nemes feladatra. Mivel nagyon sok csoport jelentkezett erre a szolgálatra, a debreceni önkéntesekre csak Nagykálló előtt került sor.

Újfehértó előtt a kegyképet a nyíregyházi börtön néhány fogvatartottja vitte. Úgy gondolom, hogy az a pár száz méter, amíg az ő vállukra nehezedt az Istenszülő képe, nem maradt hatás nélkül az életükben. Hiszem, hogy ezek az emberek a most kapott kegyelmek hatására új életet tudnak kezdeni, mind a hátralévő büntetésük letöltésének idejére, mind a börtönből kiszabadulva.

Út közben három – hazánkban még kevésbé elterjedt – útmenti ikon megáldására is sor került. Ezek hasonlítanak a római katolikus hagyománynak megfelelő útmenti keresztetekhez, csak itt feszület helyett egy – többnyire Istenszülő – ikon van egy kis építmény belsejében.

Minden településen, amelyet a menet érintett, a helybeliek kijöttek köszönteni Szűz Máriát, s megvendégelni a zarándokokat. Gyümölcsöt, süteményt és innivalót osztogattak jó szívvel. A települések polgármesterei mindenhol nagy megtiszteltetésnek vették, hogy az ő településüket is érintettük.

A déli pihenőt Nagykállóban töltöttük. Itt nagyon sokan csatlakoztak a menethez, többek közt a Svetits gimnázium diákjai és tanárai is. Estére már több kilométer hosszú lett a zarándoksereg, de az imába és az énekbe mégis folyamatosan be tudunk kapcsolódni, mert kaptunk egy rádiófrekvenciát erre a napra, így a szervezők háton vitt, valamint autóra épített hangszórók segítségével ügyesen megoldották a hangosítást.

Pócspetri közelében Bosák Nándor püspök is csatlakozott a menethez, ezért akkor már egy szakaszon római katolikus imákat – pl. a Loretói litániát – is végeztünk. Este tíz óra körül érkeztünk meg Máriapócsra a kegytemplomhoz, ahol elhelyezték a kegyképet egy szabadtéri oltáron.

Testileg kimerülve, de lélekben felfrissülve szálltunk fel a buszunkra, amely visszahozott bennünket Debrecenbe. Ez a zarándokút megmutatta, hogy a magyar hagyományba mélyen beleivódott Mária tisztelete és szeretete, hogy ő az, aki megőrzi országunkat minden bajtól és veszedelemtől. Megható volt látni, hogy az emberek mécseseket tettek a házuk ablakaiba, az út szélére, virágszirmokat szórta elé, hogy így köszöntsék Nagyasszonyunkat, és azokat, akik kísérték őt ezen az úton. Öröm volt megtapasztalni, hogy sok ezer ember hajlandó ekkora áldozatra, mint ez a zarándoklat és mindezt felajánlhassa valamiért.

Záborszky László

Innováció a Svetits Intézetben

Az egyházi iskolákkal kapcsolatban gyakori vélekedés, hogy konzervatívak, kevésbé tartanak lépést a modern pedagógiai módszerekkel, lassabban fogadják be az újításokat. Mindezekre rácafolnak tanulmányi sikereik, az intézmények iránti töretlen érdeklődés.

A debreceni Svetits Katolikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Diákotthon többcélú oktatási intézmény, fenntartónk a Miasszonyunkról nevezett Szegény Iskolanővérek rendje. Az óvodától az érettségiig neveljük-oktatjuk diákjainkat egységes keresztény szellemben, de alkalmazkodva a változó társadalmi igényekhez, s szem előtt tartva, hogy a mai iskoláktól az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségek és kompetenciák fejlesztését kívánják meg.

Kiemelkedő környezettudatos nevelésünk elismeréseként 2009-ben elnyertük az Ökoiskola címet. Számos pályázat mellett részt vettünk az országos kompetencia alapú oktatási rendszer kialakításában (TIOK). Ebben a tanévben az EU támogatásával és az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával folytatjuk a képességfejlesztésre hangsúlyt fektető oktatásunkat. A pedagógusok ennek megfelelően továbbképzéseken vesznek részt.

Az új tanulási folyamatnak része az önálló kutatómunka, a kötetlen beszélgetés, a játék, a mozgás. A tanár kikerül a középpontból, s a háttérből segít. A tanulóknak nagyobb részt kell vállalniuk a tudás megszerzésében, a tanulást önállóbban, saját fejlődési ütemüknek megfelelően végezhetik. Nem teljesen új jelenségről van szó, de ilyen átfogó, kidolgozott program formájában még nem volt jelen az intézményekben ez a metódus. A módszerek megkívánják, hogy egy-egy alkalommal a szülők tapasztalatait is kikérjék a diákok, az ő tudásukat is behozzák az iskolába.

Egyelőre 16 tanulócsoportban (s bizonyos évfolyamokon) vezetjük be a szövegértés-szövegalkotás, a matematika, az idegen nyelv és életpálya-építési programcsomagokat.

Tapasztalatainkról folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket az iskola honlapján és rendezvényein.

Összefoglalva: olyan újításokat tervezünk, amelyek megítélésünk szerint választ tudnak adni az oktatás részéről a világ kihívásaira, ugyanakkor szervesen kapcsolódnak iskolánk céljaihoz, pedagógiai programunkhoz.

Bártfay Katalin M Zsuzsanna igazgató

Mikulás Gyimesfelsőlokon

Mint minden évben, az idén is megajándékozta a debreceni Sziklára Épített Ház Alapítvány a gyimesfelsőlaki Árpád-házi Szent Erzsébet Iskola-központ diákjait és tanárait. Minden osztályból egy diák és az iskola egyik tanára jelentős összegű ösztöndíjban részesül az alapítvány számlájára érkezett adományokból. A jövedelemadó 1%-ának alapítványunk javára utalásából pedig az iskola minden diákja, tanára és dolgozója karácsonyi csomagot kap.

Alapítványunk köszönetet mond minden támogatásért, amelyből most is félezer gyermeknek tudunk örömet okozni. Tavaly egy kisgyerek, akitől megkérdeztük, neki mit szokott hozni a Mikulás, azt válaszolta, hogy havat szokott hozni. Aztán boldogan húzta haza a havon a nagy ajándékcsomagot.

A gyermekek örömét látva minden évben újra és újra meggyőződhetünk arról, milyen nagyszerű „ötlete” volt a Szentléleknek az, hogy 1992 pünkösdjén a fülünkbe súgta, hogy építsünk ott egy házat. Így kezdődött, s mára a házban létrejött iskolából sok-sok diplomás csángó és székely fiatal került ki, akik szülőföldükön maradván reményt adnak a magyarnak maradásukra. Az idén már újmiséis „öregdiákot” is ünnepelhetett az iskola. Így kamatozik minden forint és talentum!

Farsang idejére tervezünk egy jótékony-sági estet Debrecenben, amelynek fővédnökéül Sólyom László köztársasági elnököt kértük fel. Ő ugyanis – még alkotmánybíró korában – az elsők között támogatta az akkor még csak épülő Sziklára Épített Házat. Szeretettel várjuk erre az ünnepi együttléte mindazokat, akik tudnak és akarnak segíteni.

KVI

Ha a sírhantok beszelnének...

A RÉGI KATOLIKUS TEMETŐRŐL

A Szent Anna utcai, helyrajzilag 1717-ben kijelölt római katolikus temetőről, amelyet 1932-ben, a város többi temetőjével (a mai köztemető létrehozatala miatt) be kellett zárni, az egyházi és világi sajtó egyaránt sokszor írt már. Volt idő, mikor a panasz hangján kellett szólni a sírkert és környéke elhanyagoltságáról, máskor pedig örömmel lehetett jelezni, hogy helyreállítás, szépítés, értékmentés történt.

Jó így halottak napja táján újra felkeresni ezt a kegyeleti helyet, és nem árt felidézni róla néhány adatot, ugyanakkor a magunk feladataira, kötelességeire is gondolni.

Az ismert történelmi körülmények folytán a korábbi katolikus templomok ill. kápolnák és temetkezési helyek is „történelemmé váltak”. A XVIII. század elején, több mint másfél évszázad után Debrecen városába visszakerülő katolikusoknak nemcsak templomra volt újra szükségük, hanem – az élet természetes rendje szerint – temetkezési helyre is. Így történt, hogy ki kellett jelölni egy katolikus temető helyét. Ez a fennebb jelzett Szent Anna utcai temető, amelyik főként a barokk stílusú kápolna megépülése (1774) után a város egyik legszebb temetője volt. Megérdemli, hogy név szerint említsük meg építetőjét: Kállay János kerületi tanácselnököt. A kápolna építészeti stílusából és abból ítélve, hogy a Kállay családnak ki(k) voltak az építésze(i), feltehetőleg az olasz Giuseppe Aprilis volt az építésze. Felszenteléskor a Szentkereszt-kápolna nevet kapta. Persze nem elég egy épületet felállítani, állandóan karban is kell tartani.

1825-ből tudunk egy újrafestésről (valószínűleg Nadányi Sándorné áldozatos adakozásából) és újra szentelésről. 1841-ből arról olvashatunk, hogy a Városi Tanács utasítására – elsőként az összes debreceni temetők közül – a katolikus temetőt körülárkolják. Érdeemes megjegyeznünk a város polgárainak hozzájárulásáról szóló kitételeket: a tehetős „belső városi házbirtokosok” 30 krajcárt, a szegényebbek ennek felét kellett, hogy fizessék. Sőt a környezetvédelemre is gondolt a tanács, mikor elrendelte, hogy minden elhunyt sírjához a hozzátartozók 2-2 élő fát ültessenek. 1858-ban Huzly Károly plébánossága idején a területet bekerítették, és „halottas házat” építettek. 1899-ben Wolafka Nándor plébános kutakat fúratott a területen és bővítette a kerítést.

Az említett XX. századi felszámolás után a helyben maradt kápolna és a köztemetőbe át nem vitt holtak nyughelyéről (ma mintegy 75 sír maradványát lehet megszámolni) inkább csak szomorú beszámolókat készülhettek. Az idő és az emberi felelőtlenség, a pénzhiány, a város mint területtulajdonos és az egyház mint állandó használati joggal bíró egyezkedése nehezen haladt, mígnem napjainkban ismét megújulhatott a kápolna és környéke. Orosz Lőrinc prépost-plébános előbb a tetőszerkezetet hozatta helyre, majd sorra rendbe tette a kápolna épületét és a környéket. Visszaállította a kerítést a kápolna elé, zárható kaput és kerítést emeltetett a nagyrészt a kápolna köré összegyűjtött síremlékek maradványainak védelmére. (Hogy tudnak még most is rongálni rossz indulatú kezek? Pl. Huzly Károly sírja.) Rendeződtek a tulajdoni viszonyok is, így a bekerített terület a kápolnával együtt a Szent Anna Főplébánia tulajdonába került.

Alhatja-e itt békés álmát a több magas rangú személy (pl. gr. Batthyany Aloysius †1818) vagy „közönséges polgára a hazának”, világi és egyházi emberek (pl. az előbbieken említett Huzly Károly, aki a Szent Anna plébánia leghosszabb ideig Debrecenben szolgáló plébánosa volt: 1852-1886)? Most már külső megvilágítása is van a kápolnának. A sírok felmérésében és rendbetételében példás munkát végeztek a Péchy Mihály szakközépiskola diákjai lelkes tanáraik vezetésével

Lenne még sok tennivaló fizikai és szellemi értelemben egyaránt. Imádkozzunk, hogy legyen az élőknek erejük, akaratuk és lehetőségük valóban örök nyugodalmat biztosítani az itt nyugvók számára! S ha kell, cselekedjünk is, hogy megvédjük, megőrizzük és átadjuk a következő nemzedékeknek ezt a múltunkról valló örökséget!

Bérces Mária Klára

Emlékezés halottainkra

SZENTBESZÉD HALOTTAK NAPJÁN A RÉGI TEMETŐKÁPOLNÁBAN

Ezek a gondolatok is felidéződnek bennünk, amikor a jeles napokon megállunk szereteteink sírja mellett. Hozzuk a sírokra a kegyelet virágait, meggyújtjuk az emlékezés gyertyáit és elmondjuk hitvalló imáinkat: Hiszek Jézus Krisztus feltámadásában, hiszem a test feltámadását, hiszem az örök életet. A halottak a rájuk való emlékezéssel is tanítanak bennünket, ők már megharcolták a harcukat, megfutották a pályájukat és a hitet megtartották. Küzdelmüknek van értéke, súlya. Nekik sem volt könnyű! A rájuk való emlékezésből sok erőt méríthetünk: bírták a nehézségeket, és nem adták fel a harcot.

Az emlékezés nem csak a hiányukat tartja ébren lelkünkben, hanem a hozzánk tartozásuk valóságát is. Kifejezzük a megemlékezéssel, hogy jó, hogy velünk voltak, hogy ismerhettük, szerethettük őket. A keresztény ember tudja, hogy a múlt nem tér vissza, de a remény visz tovább bennünket az úton, oda, ahová ők már hazatértek és várnak bennünket. Az emlékezés békében oldja a fájdalmat, a mulandóságot.

A sírnál állva a csonkig égő gyertya figyelmeztetés is: a halál biztos, az órája azonban bizonytalan. A halál hozzátartozik az emberi élethez. A hulló falevél, a múltó percek figyelmeztetnek: egyszer az én életemnek is vége lesz. Azt a félelmet, amit a halál tényének súlya jelent, oldja és feloldja a keresztény hit, Jézus szava: „Mindaz, aki bennem hisz, még ha meghal is, élni fog.”

Arra is figyelmeztet az emlékezés, hogy milyen biztos a halál, olyan bizonytalan a körülménye: hol, hogyan és mikor ér bennünket. Figyelmeztetés ez a számunkra, hogy gondoljunk a számadásra, ítéletre:

*Voltunk, mint ti,
lesztek, mint mi,
por és hamu.*

legyünk készen! Vegyük komolyan az időt, a lehetőségeket, ne zúgolódjunk a szenvedés miatt, mert minden érleli életünk gyümölcsét az örök életre. Akitől mindent kaptunk, annak tartozunk számadással. Keresztény hitünk kimondatja velünk a bizalom imádságát az irgalmas Atyához: *ne bűneink szerint ítélj meg bennünket, hanem irgalmas arcodat mutasd meg nekünk is.* Ne azt mondjuk majd megkeseredve, hogy mikor lesz már vége, hanem azt, hogy vágyódik lelkünk az Istenre, mint a szarvas a hűs vízre! Akkor tudunk keresztény módon gondolni a halálunkra, ha életünkben megtanulunk Istennel lenni itt a földön is, és így felismerjük kivel is fogunk találkozni. Vele kell élnünk, hogy elmondhassuk Szent Pál apostollal: „számomra az élet Krisztus, a halál pedig nyereség.”

A halállal a hit, a reménykedés, a küzdelem véget ér. A szeretet azonban nem szűnik meg soha. A szeretet kötelékét a halál sem tépi szét. Élők és holtak összetartozunk a szeretetben. Mi, akik még a földi élet útjait járjuk, a küzdő egyház tagjaiként imádkoznak a szenvedő egyház tagjaiért, hiszen ők már önmagukon nem segíthetnek, hogy túlvilági tisztulásukat rövidítse meg az élet Ura. Összetartozunk, mert egyedül nem lehet üdvözülni. Akik pedig már üdvözültek, célba jutottak, az élet teljességében, az Isten színe előtt közbenjárnak értünk, és ők valóban akarják a találkozást, a hazatérésünket.

Szent és üdvösséges dolog a halottakért imádkozni, hogy feloldozást nyerjenek bűneiktől.

Váljunk és maradjunk méltók arra a helyre, amit az Úr készít az őt szeretőknek, és ennek reményében hittel emlékezzünk halottainkra!

Orosz Lőrinc prépost-plébános

Szent József esték

folytatás a 12. oldalon →

ASzent József esték előadását november 5-én Szent Imre, az ifjúság védőszentje ünnepén tartottuk. S az ifjúság egy újabb példát láthat Pio atyában maga előtt, mondta Szpisják Péter Pál kapucinus szerzetes atya, az előadónk.

Ki is volt Pio atya? A csodák szentje, a titokzatos karizmatikus, feszület kereszt nélkül. Ő ezt írta magáról: „Egy Istenbe szerelmesedett ember vagyok.” Talán ez a legegyszerűbb, legigazabb, legteljesebb megfogalmazás róla. 1903-ban lépett a Kapucinus Fe-

rences Testvérek Rendjébe. 1910-ben szentelték pappá, és ettől kezdve Padre Pionak nevezik. 1918. szeptember 20-án feltűntek rajta Krisztus sebei, stigmái. „Keresztre feszítése” azonban már augusztus 5-én megkezdődött, amikor is kezein egyre csak nő-

vekvő szúró, égető fájdalom jelentkezett. Keresztre feszített Ura iránt szeretettől lánggra lobbant szíve azonban még nem volt eleendő. Ez a hatalmas szeretet szükségyszerűen ki kellett, hogy virágozzék a testén is: belső sebei szeptember 20-án külsőleg is láthatóvá váltak. Kezein, lábain és jobb oldalán a stigmák erősen véreztek, de a vér sosem alvadt meg, s ugyanakkor kellemes jázminil-

latot árasztott. Padre Pioból igazi lelki vezető vált. A bélyegek azonban csak külső jelei annak a belső engesztelő áldozatnak, amely őt teljes egészében az emberi lelkek szolgálatába szentelte. A misék Pio atya számára külön meditációk voltak. Padre Pio példaadó módon vállalta a szenvedést. Még idős korában is éjszakákon át gyóntatta a lelkeket, pedig egészségi állapota egyre romlott, hogy

végül már csak kerekesszékekben tudott közlekedni. 1968. szeptember 23-án hunyt el.

Mondták neki, hogy Pio atyának könnyű. Erre azt válaszolta, hogy te csak azt hiszed. Előadónkkal együtt mi hisszük, hogy a másokért élt élet nehéz, de mindenél többet ér.

Kövessük a példát!

Medve József

KRITIKA

Messiások vagy Messiás?

SZÉLJEGYZET EGY KIÁLLÍTÁSHOZ

A nagy hírveréssel beharangozott debreceni Modem-kiállítás, a *Messiások*, már a címében szereplő többes számmal is provokálja a keresztény embert. Nekünk egy Messiásunk van, a Krisztus Jézus. Igaz, Ady is használta ezt a szót többes számban, de olyan szimbolikus értelemben, amely a magyarság történelmi hivatására és az önmegváltás reménytelenségére utal. (A magyar Messiások) Más értelemben is indokolt lehetne a többes szám, de akkor már – hitünk szerint – az álmessiásokról beszélünk.

Mit is jelent ez a héber, ill. arám eredetű szó? Ugyanazt, mint a görög Krisztus név: Felkent. Jézus, amikor Izajás könyvéből olvasta fel a próféta isteni felkenéséről és küldetéséről szóló részt, maga jelentette ki, hogy benne teljesedett be az Írás. A zsidó-görög-keresztény kultúra talajába gyökerező európai kultúrában a messiás tehát pontosan körülhatárolható és lefoglalt jelentésű szó, amely az Istenfiú Jézusban a keresztények számára a Megváltó szinonimája lett.

Ezeket a sorokat azért kellett leírnom a debreceni kiállítás kapcsán, mert ennek a jelentésnek illetéktelen és blaszfémikus kiforgatását látjuk a kiállított művek legtöbbszörében. A kiállítás a test materiális valóságát a legnaturalisabb módon állítja elének, vértől fröcsögő, olykor a pornográfia fogalmát kimerítő „műalkotások” során keresztül.

A kiállítás címe mellett fel kell figyelünk a plakátra is: a töviskoszorú egy férfikar izmain látható, nem Jézus fején. Ez is, mint a kiállított művek vizuális káromkodásként hatnak, hiszen a legszentebb jelképeket a keresztény jelentés kiforgatására használják föl.

A galériába lépő embert egy másik kiállítás címfelirata fogadja: Kis magyar pornográfia. Innen indul ki, és ide érkezik vissza a látogató, aki a kis magyar pornográfiát összevetheti a nagy európai (és Európán kívüli) pornográfiával. Szinte tobzódik a kiállítás a szeméreméretet és széperzéket a legdurvábban sértő „polgárpukkasztásban”, amelynek az is részét képezi, hogy egynémely kivételesen magas esztétikai értékű kép méltatlan környezetbe került.

Nem arra kellene manapság inkább törekedni a modern művészet és a korszerű kiállítástechnika eszközeivel is, hogy a világnézeti zavarokból fakadó erkölcsi és értékrendbeli relativizmust segítse tisztázni? Vagy akkor lesz talán engedelmes a mélyen a zsebébe nyúló kiállítás-fogyasztó, ha elhittetjük vele, hogy a messiások az önkiszolgáló boltokban többféle méretben kaphatók? Nem arra volna-e szükség, hogy az ember méltóságát mutassuk be, amellyel az anyagi valóságán képes lelkével és szellemével felülemelkedni? Mert ha ezt önmegváltás útján akarja elérni, katasztrófába zuhan. Ezt a katasztrófát sokféle nézőpontból szemlélhetjük a kiállításban, de arra hiába várunk, hogy felvillantsa a kiállítás azt, amit a keresztény és más vallású ember hitében megtapasztal: Isten Felkentje Szabadító! Jézus a Felkent. Ő a Messiás.

Hozza őt el az adventi időszak a kiállítás rendezőinek is!

Keresztesné Várhelyi Ilona

„Hős fiak áldozatán a haza újra virul”

A 39-ES GYALOGEZREDRŐL, AMELYNEK TEMPLOMUNKBAN IS VAN EMLÉKTÁBLÁJA

A főcímbeli idézet arról a nagyerdei emlékműről való, amelyiken bajtársaik állítottak emléket a 39-es gyalogezrednek. Ugyanennek a harcászati egységnek van egy emléktáblája a Szent Anna székesegyház Kalazanci oltárával szemközt (a gyóntatószék takarásában), és egy másik a Kossuth gimnázium falán.

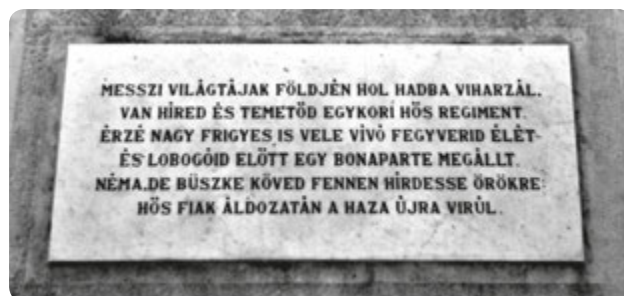
Kik is voltak a 39-esek?

A 39-es gyalogezredet Mária Terézia állította fel 1756-ban a poroszok ellen vívott hatalmi háború idején, és 1918-ig állt fenn. Az egység létrehozásának majdnem teljes költségét gr. Pálffy János tábornok vállalta. A négy zászlóaljából a másodiknak Debrecen volt az állomáshelye. Laktanyájuk a Pavilon laktanya épülete (ma Kossuth-gimnázium) volt. A másik három zászlóalj az ezredtörzssel Bécsben állomásozott. Nem véletlen hát, hogy a 39. gyalogezredet „Debrecen háziezredének” is nevezték. (Érdeemes tudnunk, hogy 1916-tól az I. zászlóalj parancsnoka utolsó királyunk, a közelmúltban boldoggá avatott IV. Károly volt.) Az osztrákok közé sorolt magyar katonáknak természetesen meg kellett tanulniuk a német vezényszavakat, amelyeket azonban gyakran „megmagyarítva” használtak. Az ezred harcolt poroszok, olaszok, törökök, oroszok, franciák s még ki tudja hány nemzetbeli csapat ellen. Volt rá eset, hogy magyar katona az ellenség soraiban is magyarral került szembe, de ettől sem hátrált meg. Győztes vagy vesztes csatában, a had zöme mindig hősiessen, becsületesen viselkedett. Így, jó, ha az 1809 áprilisi győri csatához nem csak a Napóleon elől menekülő nemesség „csúfos futásának” emlékét fűzzük, hanem azt a tényt is, hogy a „megfutamodók” bajtársaikkal szembeni humanizmusát még francia ellenfeleik is elismerték.

Az ugyancsak 1809-ben (júliusban) zajlott wagrami csata debreceni vonatkozását gr. Revitzky Ádám (1784–1862) neve adja, aki a Bonaparte Napóleonnal szembeni vesztes csata után elhagyta a katonai pályát, majd „államminiszter” lett a császári udvarban. (Mai szóhasználattal: tárca nélküli miniszter). Revitzky Ádám a magyar nyelv harcosa is volt. Udvari befolyásának köszönhető, hogy a magyarországi törvénykezés nyelve – természetesen az országgyűlés jóváhagyása után – a magyar lehetett. Ké-

sőbb elhagyta az Udvar, és a lilienfeldi (Ausztia) ciszterciek kolostorába vonult. (Talán a mi régi temetőnkben a Reviczky-kripta az ő családjához köthető?!)

A 39-eseket 1849 májusában Buda felszabadításánál a várvédők oldalán találjuk. 1859-ben, az egyesült francia-piemonti seregekkel kellett megküzdeniük. Ez volt a solferinói ütközet, amely mindkét harcos fél részéről súlyos veszteségekkel járt. Következményei is igen jelentősek voltak. Egyebek között sietette az 1867-ben megtörtént kiegyezést Ausztia és Magyarország között, hozzájárult az egységes olasz állam létrejöttéhez. Hatására vesztette el a Pápai Állam korábbi befolyását, s kellett a későbbi pápáknak Vatikánba visszavonulniuk. Ehhez még Königgraetznak is be kellett következnie (1866), ahol szintén ott találjuk a 39-eseket, akik helytállásukkal mentették meg a teljes elvérzéstől az osztrák csapatokat.

Szólhatnánk még sok más harcról. Befejezésül viszont csak egy egyházi személy tollából idéznénk fel egy kedves kis történetet. Az „Egy kalocsai kisdiaák emlékeiből” című visszaemlékezéssel P. Baják Mihály jezsuita atya volt tornatanárára emlékszik, aki „königgraetznél vitézkedett”. Ezt a tanárt egy kisdiaák édesapja kötél-táncosnak képzelte, mivel mindenféle „ügyeskedésre és mutatványokra” tanította a nebulókat. Így hát a „kötél-táncos urat” kereste otthonában, hogy csemetéje felől érdeklődjék tőle. A tanár így kérte ki magának e minősítést: „Nem vagyok én kötél-táncos, hanem vagyok Klosy Péter, oksz-leveles tornatanár”. Az osztrák származású tanár úgy élt évekig Kalocsán, hogy sohasem tanult meg rendszeren magyarul – jegyzi meg a szerző. A königgraetzi „vitézkedésnek” kalocsai tornatanárság lett a vége. De ez csak egy, mégpedig egy szerencsés sors volt a sok tízezerből. És a harcban elesettek? Az ő nevük kerül emléktáblákra.

Bérces Mária Klára

Felhívás gyűjteménygyarapításra

MINDENKIHEZ SZÓLÓ, KÜLÖNLEGES KÉRÉS

Debrecenben, a Szent Anna székesegyház szomszédságában, a Szent József Gimnázium kollégiumának épületében található az Egyházmegyei Könyv- és Levéltár. A mindössze 14 éve fennálló, lassan gyarapodó gyűjtemény nemcsak könyveket, levéltári dokumentumokat gyűjt és őriz, hanem sokak által már idejét múlt tartalmúnak és (legalábbis részben) lim-lomnak tekintett aprónyomtatványokat is. Ezek a kis méretű, egy vagy legfeljebb néhány lapból álló nyomdai termékek egyházunk, egyházmegyénk, városunk, településeink, közösségeink stb. egyházi, ill. katolikus múltjának értékes emlékmozaikjai.

Minden családban, lakásban található több-kevesebb aprónyomtatvány. Kérjük és biztatjuk kedves Olvasóinkat, hogy a nélkülözhető példányokkal (akár újak, akár régiek) ajándékozzák meg és gazdagítsák ma még szerény mennyiségű aprónyomtatvány-tárunkat.

A kisnyomtatványok szinte kimeríthetetlen sokféleségűek. Gondolatébresztő gyanánt itt csupán néhány jellemző típust tudunk felsorolni. Íme:

árjegyzékek (gyártóktól, forgalmazóktól, csak 1950 előtti, egyházi könyvekre, szerekre, templomfelszerelési tárgyakra, harangokra stb. vonatkozóan), belépőjegyek (pl. pápalátogatás helyszíneire, egyházi gyűjtemények kiállításaira, egyházi zenei művek hangversenyeire stb.), címkék (pl. a cserkészmozgalomból), egyesületi alapszabályok (1950 előtt Magyarországon több mint 120 katolikus egyesület működött!), emléklapok (keresztelési, bérmentési, ministráns, missziós stb.), ex librisek (kiváltképp az egyházi művészet körébe tartozó ábrázolással), gázsjelentések (egyházi személyeké, vagy jeles – bármilyen foglalkozású – világiaké), gyónási cédulák (ez szolgált régen igazolásul a húsvéti szentgyónás elvégzésére), imalapok, imafüzetek (akár képpel és/vagy kottával is), képeslapok, levelezőlapok (lehetőleg egyházi vonatkozásúak, nem baj ha kézírás van rajtuk!), meghívók (pap-, püspök-, vagy templomszentelésre, egyházi

vonatkozású ünnepségre, ballagásra, konferenciára stb.), nyomtatott tasakok (benne pl. valamelyik szentéletű személy ruhadarab-ereklyéjével, Szentföldről származó homokkal stb. vagy ezek nélkül), oklevél (bármilyen egyházi vonatkozással), prospektus (pl. egyházi intézmények, otthonok, gyűjtemények, szerzetesrendek stb. bemutatására), szentképek (pl. újmisére, arany-, gyémántmisére, püspök-, vagy templomszentelésre, boldoggá-, vagy szentté avatásra stb. magyar vagy idegen nyelvű felíratl).

Nem minősülnek aprónyomtatványnak az újságkivágatok, a fénymásolatok, valamint a régi és újabb bankjegyek és postaforgalmi bélyegek.

Kérjük, hogy akik segítségükkel megtisztelnak bennünket, gyűjteményünknek szánt aprónyomtatványaikat borítékban, vagy tasakban személyesen hozzák be könyvtárunkba, vagy megcímezve és lezárva adják le intézményünk portáján, esetleg postán is elküldhetik az alábbi címre:

Egyházmegyei Levéltár és Könyvtár.

4024 Debrecen, Varga u. 2.

Tel.: (06-30) 265-7016,

e-mail: debrkonyvlev@vipmail.hu

Fáradozásaikat és segítségüket előre is köszönik az intézmény munkatársai.

Kimaradt

Újságszámunkból az anyag torlódása miatt kénytelenek voltunk kihagyni a lapzárta után érkezett cikkeket. Szerzőiktől elnézést kérünk, és reméljük, hogy a továbbiakban a határidő pontos betartásával is segítik munkánkat.

Az arc és a szív

A mint a vízben tükröződik a belenéző arca, úgy az ember szíve is tükör mások számára. A víz tükre feltárja az emberi arc paradox mivoltát, egyszerre jelzi a látó személyt és a látottat. Az emberi találkozások négy szemköztje jelképezi és felkelti a szívek kölcsönös belső felismerését. Mert az arc a szív tükre. Nem csak a fájdalmat, a fáradságot vagy a bánatot olvashatjuk le az arcáról, hanem az örömet is. Az ember szíve átrajzolja az arcot, hol vidámra, hol meg szomorúra. Ám az arc tükre csalóka is lehet. Míg az ember könnyen hajlik arra, hogy a látszat szerint ítéljen, Isten egyedül a szívet nézi és a szív szerint ítéli meg az emberi cselekedeteket.

Keresni Isten arcát

Az ember nem foghatja fel Isten dicsőségét, mégis Isten kapcsolatba akar lépni az emberrel, tehát Istennek is van „arca”. Időnként jóakarátában megmutatja arcát, de el is rejti haragjában. A választott nép a maga kultikus törekvésében látni akarja Isten arcát. Jahve arca a szent és igazságos Istené, egyedül az egyenes szívűek szemlélhetik arcát.

Egészen kivételesen Jahve szemtől-szemben társalgott Mózesrel amint az ember a barátjával beszélget. De amikor Mózes azt kéri, hogy láthassa Isten dicsőségét, csak hátulról látja Istent. Ha az ember valakit követ, azt

hátulról látja. Mózes, aki égett a vágytól, hogy Isten arcát láthassa, most megtanulja, hogyan láthatja az ember Istent: követni Istent, bárhová vezet, ez annyi, mint látni Istent.

Jézus Krisztus arcán Isten felragyogtatta számunkra arca visszfényét, és kegyet gyakorolt velünk, mert ezen az arcon ragyogott fel Isten dicsősége. A színváltozás dicsősége annak a jele, hogy Jézusban maga Isten arcot öltött és benne megmutatta arcát, amelyet soha senki sem látott. Jézus mondja Fülöp apostolnak: „Aki engem lát, látja az Atyát is.” (Jn 14,9) Jézus Krisztus arca emberarc is, meggyalázott és elfátyolozott arc, eltorzította az emberi bűn, de mégis az isteni lényeg képmása. (Vö. Zsid 1,3) „*Mi pedig mindnyájan, akik földetlen arccal tükrözzük vissza az Úr dicsőségét, a dicsőségben fokról-fokra hozzá hasonlónak változunk át az Úr lelke által*” (2Kor 3,18) – mondja Szent Pál a keresztény emberről. Istent, akit most tükörben és homályosan látunk, egyszer majd színről-színre láthatjuk. „*Látni fogják arcát az üdvözültek és homlokon lesz a neve.*” (Jel 22,3)

Feladat

Kialakítanunk magunkban a Krisztusi arcvonást, hogyha a mennyei Atya reánk tekint, szent Fiára ismerhessen, hiszen Krisztus „levele” vagyunk. Ennek az arcvonásnak kialakításában segít a kegyelem, a hit, és a szenvedés. Válgjunk hatékony jellé a világ számára!

Orosz Lőrinc
prépost-plébános

Tanulás élethosszig

„LONG LIFE LEARNING”

Abban a kegyelemben részesültem, hogy magas színvonalú teológiai továbbképzésen vehetek részt. Tanfolyamvezetőm, öt éves kisunokám, a legmodernebb pedagógiai, interrogatív módszerrel próbál rávezetni helyes teológiai felismerésekre. A minap azt a kérdést tette fel: miért van az, hogy a kisgyerek megszületésekor olyan gyámoltalan, mindenben segítségre szorul, sem enni, sem beszélni, járni, stb. nem tud? Először arra gondoltam, hogy a darwini jubileum alkalmából, megmagyarázom, miszerint a mai evolucionisták úgy vélik, hogy az ember az emlősállatok között elég alacsony fejlettségi szinten áll, alig előzi meg a kenguruféléket, akik viszont kicsinyeiket sokáig még zsebükben is kénytelenek hordozni. Éreztem azonban, hogy ez a magyarázat sok újabb miértet szül, s aligha lehet kielégítő, ezért másképp választottam: „Tudod kicsim ez azért van, hogy ily módon a gyermekek és a szülők jobban megszeressék egymást!” Azt hiszem, valóban megtaláltam a helyes választ, amire a tudomány széttagoltsága miatt képtelen: a gyermek–szülő (nagyszülő) kapcsolatrendszerben tapasztaljuk legelőször kiszolgáltatottságunkat és egymásra utaltságunkat, s tanuljuk meg azt, hogy annak elviselésére egyetlen eszközünk van – a szeretet. Amit a Teremtő nemcsak parancsol, de lám meg is tanít rá.

D. L.

Minden Olvasónknak gyümölcsöző adventi felkészülést és örömteli karácsonyi ünnepeket kívánunk.

Isten éltesse!

Plebániánk közössége nevében Isten iránti hálával és nagy tisztelettel köszöntjük főpásztorunkat, Bosák Nándor püspök urat közelgő 70. születésnapja alkalmából. Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy a viszontagságos évszázadok után Debrecen püspöki székhellyé, templomunk székesegyházzá vált, és Püspök úr személyében olyan apostolutódot kaptunk, aki világos tanításával és emberi tulajdonságaival méltán örvendhet közmegebecsülésnek.

Ma, amikor az egyház iránti bizalom sokakban

megrendült, nagy vágy él az emberekben a hiteles egyházi vezetők és keresztény emberek tanúságtétele iránt. Köszönjük, hogy püspöki szolgálatának súlypontjaival nemzedékekre kiható módon ezt a hitelességet sugározza. Adja Isten, hogy vezetésével a mi régióinkban is megerősödjék a keresztények lelki egysége, és mind többen felismerjék életük igazi, krisztusi értelmét! Tartsa meg Isten közöttünk jó egészségben, hogy hitéből, reális társadalomszemléletéből és derűs egyéniségéből még sokáig tanulhassunk keresztény öntudatot és bátorságot a meggyőződésünk szerinti életre! Imádkozunk azért, hogy kitartó szolgálatának érlelődő gyümölcseit is élvezhesse!

(Szerk.)

Visszapillantás és előretekintés

A 2009-ES ÉV ESEMÉNYEI A DEBRECENI SZENT LÁSZLÓ KÓRUS ÉLETÉBEN

Székesegyházunk kórusa ez évben is igyekezett megfelelni hivatásának, amiért az alapítók 1899-ben életre hívták: igényes komolyzenei liturgikus szolgálatával dicsőíteni a Mindenható Istent, és ez által az emberek szívét is közelebb vinni hozzá.

2009-ben jeles zeneszerzőkre emlékeztünk; J. Haydn halálának és F. Mendelssohn-Bartholdy születésének 200. évfordulójára. Januárban a bécsi klasszika nagy mesterének Nelson miséje (Messe d-moll) csendült fel hagyományos liturgikus keretek között, Szent Pál apostol megtérésének ünnepén.

Virágvasárnap a Magyar Katolikus Rádió egyenes adásban közvetítette az ünnepi szentmisét, melyen Orlandus Lassus Márk passióját adtuk elő, a Nagypénteki szertartáson pedig Heinrich Schütz János passióját.

Idén karnagyunk és két kórustagunk esküvőjén is örömmel szolgálhattunk, Isten áldása kísérséje egész életüket!

Az úrnapi körmenetet – a szokásoknak megfelelően – az Oltárszentségről szóló motettákkal kísértük.

Egyházmegyénk védőszentjét a felújítás miatt ezúttal a szentély előtt énekelve köszöntöttük Hans Leo Hässler: Missa Secunda c. művével. A felújított székesegyház szeptemberi, ünnepélyes megáldásakor szintén közreműködtünk jeles reneszánsz, ill. romantikus zeneszerzők darabjaival (Orlandus Lassus: Missa Octavi Toni, Hans Leo Hässler: Ünnepre jöttünk, és Anton Bruckner: Lucas iste). A szépen megújult és felújított karzatért, kóruszobáért ezúton is kifejezzük hálás köszöne-

tünket! „Énekeljete az Úrnak!” mottóval, néhány év szünet után november elején ismét ökumenikus egyházzenei kórustalálkozót szerveztek Debrecenben a Baptista Imaházban, amelyre a református és baptista énekkarok mellett mi is meghívást kaptunk. Örömmel tettünk eleget a felkérésnek, amelyen megváltónk édesanyját, a Boldogságos Szűz Máriát köszöntő művekkel léptünk fel.

Krisztus, a Mindenség Királya ünnepének esti szentmiséjét Joseph Haydn Missa Brevisének előadásával igyekeztünk még fel-emelőbbé tenni kiváló művészek (Karasszon Dezső orgonaművész, Stefanik Márta szoprán) közreműködésével.

A polgári évet december 13-án, 19.00 órától egy önálló Mendelssohn-esttel búcsúztatjuk, végül december 26-án, az esti szentmisén a kórus születésnapját karácsonyi motettákkal köszöntjük. Mindkét alkalomra szeretettel hívjuk és várjuk a kedves Testvéreket!

F.Á.